Kırgızistan'da Mikro Finans Uygulamasının Yoksulluk Üzerindeki Etkisi

The Impact of Microfinance on Poverty: Evidence from Kyrgyzstan

Ph.D. Candidate Kadyrbek Sultakeev (Kyrgyzstan-Turkey Manas University, Kyrgyzstan)
Assoc. Prof. Dr. Metin Bayrak (Kyrgyzstan-Turkey Manas University, Kyrgyzstan)

Abstract

Nowadays, the microfinance market is growing rapidly. Microfinance is becoming more common in the Kyrgyzstan market, complementing the traditional banking segment. However, how much microfinance affected the poverty is a subject for debate. Giving low income household money may lift them out of poverty for a short period of time but when the credit is spent borrowers fall back into poverty. The aim of the study was to analyze the impact of microfinance practices on poverty in Kyrgyzstan. The data were obtained from 521 microfinance clients in all districts and two largest cities. These are: Chuy, Naryn, Talas, Jalal Abad, Osh, Batken districts and Osh and Bishkek cities. A logit regression analysis was used to determine the variables that affected poverty in Kyrgyzstan.

1 Giriş

Dünyada bütün ülkelerde yoksulluk çözülmesi gereken sosyal ve ekonomik sorun olmuştur. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler Örgütü Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne göre aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldıracak politikalara önem vermektedir.

Yoksullukla mücadele eden politikalar içerisinde başta mikrokredi uygulaması başarılı bir program olarak bilinmektedir. Bundan dolayı, dünyada Birleşmiş Milletler Örgütü 2005 yılın 'mikrokredi yılı' olarak kabul etmiştir (Morduch, 2002).

Mikrofinans piyasası ne kadar gelişmiş olsa da yoksulluk oranı azalmamaktadır. Mikrokredinin yoksulluk üzerindeki etkisi üzerinde çalışmalar değişik sonuçları vermektedir (Coleman, 1999 ve Khandker, 2003).

Kırgızistan'da mikrofinans sistemi hakkında çalışmalara (Djuraev, 2008; Jeenalieva, 2008; Temirbekova, 2012, Davlesov ve Ibraev, 2014;) girmektedir. Bu araştırmalar betimsel istatistik analizleri içermektedir. Ancak yoksulluk üzerindeki mikrofinansın etkilerini analiz eden empirik araştırmalara sadece Angioloni v.b., 2013; Sultakeev, 2012 çalışmaları girmektedir. Angioloni v.b., 2013 çalışmasında mikrokredinin aile refah düzeyi üzerindeki etkisini ölçmüştür. Ekonometrik analizlerin sonucu mikrokredinin cinsiyet üzerinde ve refah üzerinde etkisi olmamıştır. Bu çalışmanın eksik yönü kredi değişken yerine borç değişkeninin kullanılması kredi hakkında tam doğru sonuçları vermemektedir. Konu ile ilgili bir diğer çalışmada (Sultakeev, 2012) kredinin kar üzerindeki etkisini incelemiştir ve sonuç olarak %3 oranında bir etki olduğunu savunmuştur. Çalışmanın eksik yönü araştırma sadece iki bölgede gerçekleşmiştir ve değişken olarak yoksulluk ele alınmamıştır.

Bu çalışmanın amacı mikrokredinin yoksulluk üzerindeki etkisini bulmak ve bu etkiyi arttırmak için devletin ne yapması gerektiği önerileri sunmaktır. Bu amaç çerçevesinde birinci olarak, yoksul ve yoksul olmayan mikrofinans kullanıcıları üzerinde bireysel, aile ve bölgesel farklılıkların etkisini ölçmektir. Daha doğrusu, mikrokredi kullanıcılarının yoksul olma olayına yaş, eğitim, cinsiyet, aile, ek gelir, iş-tecrübesi, kredi amacı, işi büyüyenler ve krediyi ödemede zorlanmayanlar, paralel kredi ve faiz oranı değişkenlerinin etkileri ölçenecektir.

Çalışma giriş, yöntem, analiz ve sonuç kısımdan oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde mikrofinansın önemi, gelişimi, mikrokredi piyasasındaki problemler ele alınmıştır. Yöntem bölümünde ise araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. Araştırmanın modeli, alanı, ana kütle, örnek kütle seçimi ve veri analizi yorumlanmıştır. Analiz kısmında ise Logit regresyon sonuçları, mikrokredi kullanıcılarının betimsel istatistikleri yorumlanmıştır. Son bölümde araştırmanın sonuçları incelenmiştir.

2 Kırgızistan'da Mikrofinans ve Gelişimi

Kırgızistan ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olmasından dolayı çiftçilik, hayvancılık amaçlı kredilere ihtiyacı olan insanların sayısı çoktur. Kırgızistan'da 3.8 milyon işgücü nüfusun 700 bininin sabit işleri bulunmakta ve nüfusun 900 bini diğer ülkelerde çalışmaktadır. Diğer 2,2 milyon kişinin ise sürekli ve istikrarlı bir işi yoktur. Dolayısıyla bu kesimin geçimlerini sürdürebilmesi için kendi işlerini kurmaları zorunlu olmaktadır. Ancak kendi işlerini başlatabilmeleri için finansal kaynaklara ihtiyaçları bulunmaktadır. Son 15-20 yıldan beri yukarıda belirtilen durumun varlığı nedeniyle mikrokrediye aşırı talep bulunmaktadır. Fakat bu aşırı talebi mikrokredi arzı karşılayamamaktadır. Talebin fazla olması ve arzın az olması faiz oranlarının yüksek olmasına neden olmaktadır. Ayrıca 2002 yılında rekabetçi piyasa oluşturma amacıyla kabul edilen Mikrokrediler Hakkında Kanunda

‘mikrokredi kuruluşları faiz oranlarını kendileri belirler’ maddesi, mikrokredi kuruluşlarının keyfi faiz oranı uygulamalarına yol açmıştır. Bilindiği gibi mikrokreditin temel amacı, yoksul insanlara kredi imkanları sunarak kendi işlerini kurmalarına yardımcı olmaktır. Bu bağlamda, sektörün gelişmesinde uluslararası kurumların da katkısı büyüktür. Bu kurumlar arasında Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Avrupa gelişme ve kalkınma bankası, IMF, IFC, OSCE, USAİD, TİKA ve TASİS gibi uluslararası kuruluşlar vardır.

2002 yılında kabul edilen ‘Mikrokrediler Hakkında Kanun’ (23 Haziran 2002 yıl 124 sayılı) mikrokredi veren işletmelerin daha düzenli çalışmasını sağlamıştır. Ayrıca bu işletmeler Merkez Bankasının düzenleme ve denetimine tabidir. Kanun, mikrokredi işletmelerinin tanımı, sınıflandırılması, lisans alma süreci ve denetlenmesi hakkında ayrıntıları ihtiva etmektedir. Bu kanun çerçevesinde mikrofinans işletmeleri 3’e ayrılmaktadır. Bunlar;

1. Mikrofinans İşletmesi: Uluslararası, ulusal veya yerel kuruluşlardan sağlanan fon ya da özsermayeyi tüzel ve gerçek kişilere mikrokredi ve diğer hizmetleri verme hakkına sahip olan ve hukuki organizasyon açısından anonim şirkettir. Bu tür işletmenin başka bir özelliği de mevduat toplama hakkına sahip olmasıdır.
2. Mikrokredi İşletmeleri: Uluslararası, ulusal veya yerel kuruluşlardan sağlanan fon ya da özsermayeyi tüzel ve gerçek kişilere mikrokredi olarak sunan ve Merkez Bankasından sertifika alan, hukuki açıdan herhangi bir işletme niteliğinde olan kuruluşlardır.
3. Mikrokredi Acenteleri: Uluslararası, ulusal veya yerel kuruluşlardan sağlanan fon ya da özsermayeyi tüzel ve gerçek kişilere mikrokredi olarak sunan, ticari olmayan işletme türüdür.
4. 1990 yılında bağımsızlığını kazanan Kırgızistan’ın mikrofinans ve mikrokredi sistemi, yapılan birçok değişiklikler olmuştur. 2015 yılının başında 5 mikrofinans işletmesi, 143 mikrokredi işletmesi, 54 mikro kredi acentesi, 128 kredi birliğinden oluşmaktadır (Tablo 1).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mikrofinans İşletmesi	1	2	2	4	4	4	4	4	4	5
Mikrokredi İşletmesi	57	103	170	226	246	340	242	208	203	143
Mikrokredi Acentesi	89	127	119	129	130	110	74	65	65	54
Kredi Birlikleri	308	272	248	238	229	197	183	153	150	128

Tablo 1. Kırgızistan’da Mikro Finans Kurumlarının Dağılımı

Tablo 1’de mikro finans kurumlarının sayısı 2011 yılına kadar hızlı artmış, 2011 yılından sonra ise düşme eğilimine girmiştir. Buna 2011 ve 2012 yıllarında mikrokredi faiz oranlarının yüksek olmasından dolayı müşteri tepkileri ve Kırgız Cumhuriyeti Merkez Bankasının mikrofinans kurumlarını sıkı kontrol altına alması neden olmuştur. Düzenleyici (regülatör) yetkisine sahip olan Merkez Bankası 2012 yılından sonra Mikrokredi Kuruluşlarından her üç ayda bir periyodik düzenleyici rapor istenmeye başlamıştır. Ayrıca kanunun 2. maddesinin gereklerine aykırı faaliyetler için birçok mikrokredi kurumlarına uyarı gönderilmiştir. Bu uyarı örneğin Kırgızistan’ın en büyük MKK olan "Mol-Bulak Finans" şirketine de gönderilmiştir. Uyarı gereklerine uygun olarak, Mol-Bulak Finans şirketi 2017 yılına kadar faiz oranlarını optimize etmek için faiz oranlarını tedrici olarak azaltacağına dair bir plan sunmuştur. Ancak 2013 yılın 2. çeyreğinde Mol-Bulak Finans şirketinin, planda belirlenen performans düzeyine ulaşamadığı ve ağırlıklı ortalama faiz oranları bir önceki döneme göre arttığı için faaliyeti geçici olarak durdurulmuştur. Ayrıca 2013 yılında mikrokredi kurumlarının sayısındaki azalmaya ‘faiz oran tavanı uygulama kanunu’ nun yürürlüğe girmesi de neden olmuştur.

Grafik 1. Banka ve Mikrokredi Kuruluşların Kredi Portföyü

Grafik 1’de mikrokredi kurumları (mavi renkte) ve ticari bankaların kredi portföyü (kırmızı renkte) verilmiştir. Şekil 1’de 2008 yılında mikro kredi kurumları 6 167 144 000 som iken 2011 yılında 22 755 380 000 som kadar hızlı (%) artış olmuştur. Ancak banka portföyü 2008 yılında 20 797 600 000 iken 2011 yılı 31 217 100 000 kadar

(%) bir artış olmuştur. Artış her iki sektörde de olmuştur. Fakat mikrokredi sektöründeki artış banka sektörüne göre çok fazla olmuştur. Sebebi ise mikrokrediye olan talebin aşırı derecede yüksek olması, mikrokredi kanunlarının liberal olmasıdır. Çünkü KC Merkez Bankası mikrofinans piyasasının canlandırmak ve rekabetçi piyasa oluşturmak için mikrokredi sektörünü 2012 yılına kadar serbest bırakmıştır. Ancak 2013 yılından başlayarak mikrokredi sektöründe gelişme azalmaya başlamıştır. Çünkü bu yıllarda mikrokredi piyasasının en büyükleri olarak bilinen Bay-Tüşüm, Finka ve Kompanion mikrofinans işletmeleri ticari banka olmalarından dolayı mikrokredi piyasasının kredi portföyü azalmıştır ve banka sektörünün kredi portföyü artmıştır.

3 Yöntem

Çalışmanın amacına ulaşmak için araştırma alanı, araştırma birimleri, örnekkütle seçimi ve veri analizi yapılmıştır.

3.1 Araştırma Alanı

Araştırma alanları ülkenin 7 bölgesinde ve iki büyük şehirde gerçekleşmiştir. Bunlar sırasıyla: Çüy bölgesi, Isık Göl bölgesi, Narın bölgesi, Talas bölgesi, Celal Abad bölgesi, Oş bölgesi, Batken bölgesi, Oş şehri ve Bişkek şehri.

3.2 Araştırma Birimleri (Evren):

Kırgızistan'da mikro kredi kullanan müşterilerdir. Müşterilerin sayısı Kırgızistan Milli İstatistik Komitesi'nin istatistik verileri esas alınmıştır. Kırgızistan Milli İstatistik Komitesi'nden alınan bilgilere göre, Kırgızistan'ın yedi bölgesinde ve iki büyük şehirde toplam 456 587 müşteri bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda mikro kredi müşterileri sayı olarak bölgelere göre sıralanmış ve böylece araştırma birimleri (evren) ile ilgili çalışma tamamlanmıştır (bkz. Tablo 2).

Araştırma Alanı	Toplam
Batken Bölgesi	32 908
Jalalabat Bölgesi	82 944
Isık-Köl Bölgesi	47 015
Narın Bölgesi	38 053
Oş Bölgesi	74 679
Talas Bölgesi	30 494
Çüy Bölgesi	72 716
Bişkek şehri	60 711
Oş şehri	17 067
Toplam	456 587

Tablo 2. Kırgızistan'da Mikro Kredi Müşterilerinin Bölgelere Göre Dağılımı (Anakütle)

3.3 Örneklem:

Belirlenen listelerden, %95 güven aralığı ve 0,05 hata payı ile basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre örnek seçilmiştir. Evrendeki birim sayısı bilindiği zaman tesadüfi örnekleme yöntemi aşağıda gösterilen formül ile hesaplanmıştır:

$$n = \frac{\pi(1-\pi) * Z^2}{(p-\pi)^2} \quad (1)$$

N: evren birim sayısı,

n: örneklem büyüklüğü,

Z: $\alpha=0.05$ için 1,96 değeri,

π : Evrendeki X'in gözlenme oranı, Tahmin edilen ve İstenen özellik Oranı

(1- π): X'in gözlenmeme oranı,

(p - π): örneklem hatası, hata payı.

$$n = \frac{0,5*0,5*1,96^2}{0,05^2} = 384,16$$

Formül (1)'e göre örneklem sayısı

olarak hesaplanmıştır.

Bölgelere göre örneklem sayıları her bölgedeki işletmelerin oransal ağırlığı dikkate alınarak hesaplanmıştır. Örneklem sayıları Tablo 3'te verilmektedir.

(Örnek kütle)

Araştırma Alanı	Toplam
-----------------	--------

Batken Bölgesi	28
Jalalabat Bölgesi	70
Isık-Köl Bölgesi	40
Narın Bölgesi	32
Oş Bölgesi	63
Talas Bölgesi	26
Çüy Bölgesi	61
Bişkek şehri	51
Oş şehri	14
Toplam	384

Tablo 3. Müşterilerin Bölgelere Göre Örneklem Dağılımı

4 Bulgular

Bu kısımda anket sonuçları yer almaktadır. Sonuçlara dayanan bulgular ve yorumlar yapılmıştır. Yapılan örneklem büyüklüğü hesaplamasında elde edilen değer, % 10 hata payıyla ve % 99 güven aralığıyla Cronbach alfa katsayısı 0,780 olarak ölçülmüştür. Yapılan testin güvenilirlik analizinde Bu katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu ispatlamıştır.

4.1 Verinin Ekonometrik Modeli

Yoksulluk üzerinde bireysel, aile ve mikrofinans ile ilgili olan faktörlerin etkisini ölçmek için en çok atıf alan araştırmaların birinde Chowdhury v.d. (2002) logit regresyonu kullanmıştır. Model aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Prob}(P=1)=f(XP, XH, XV)$$

Burada;

«P» bağımlı değişken, «1» olarak kodlanmışsa yoksul, «0» ise yoksul değil,

«XP» Mikrokredi programının değişkenlerinin vektörü

«XH» Ailenin ve bireyin sosyal-ekonomik değişkenlerinin vektörü

«XV» bölge değişkenleri vektörü

Chowdhury v.d. (2002) bu model ile objektif ve subjektif yoksulluk üzerindeki mikrofinansın etkisini ölçmüştür.

Bu çalışmanın ekonometrik modeli,

$$\ln(p/(1-p))=B_0+B_1X_1+B_2X_2++...+ B_9X_9$$

Ekonometrik modelin bağımlı değişkeni

Modelin bağımlı değişkeni (P=1) olarak insanın yoksul olma olasılığını aldık. Yoksul olma durumu olarak insanın yaşaması için en gerekli olan bir aylık asgari ücreti kabul ettik. 2014 yılı asgari ücret miktarı aylık olarak 4891 som. Demek kimin aylık geliri 4891 somdon küçük ise yoksul (1), büyük ise yoksul değil (0).

Ekonometrik modelin bağımsız değişkenleri

«XP» Mikrokredi programının değişkenlerinin vektöründe aşağıdaki değişkenler istatistiksel olarak önemli çıkmıştır.

1. Kredi miktarı
2. Kredi süresi
3. Kredi amacı
4. Krediyi kolay ödeyenler
5. Paralel kredi almayanlar
6. Kredi faiz oranı

«XH» Aile ve bireyin sosyo-ekonomik değişken vektöründe aşağıdaki değişkenler istatistiksel açıdan önemli olarak çıkmıştır.

1. Yaş
2. Aile durumu
3. Ek geliri olmayanlar
4. İş tecrübesi

«XV» bölge farklılıkları vektöründe il, şehir ve köy, uzaklık ve bağlılık gibi değişkenler anlamsız çıktığından modelde yer almadı.

Logit Regresyon Modeli ve Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Sabit katsayı	Standart Hata	Anlamlılık	Exp(B)
Sabit	1,131	,465	(,015)***	3,098
Yaş (60)	1,693	,271	(,000)***	5,435
Aile	-,566	,268	(,035)**	,568
Ek geliri olmayanlar	1,452	,258	(,000)***	4,272
Tecrübe	-,964	,268	(,000)***	,381
Kredi miktarı	,000	,000	(,040)**	1,000
Kredi süresi	-,040	,015	(,007)***	,960
Krediyi amaçlı kullananlar	-,365	,223	(,102)*	,694
Krediyi kolay ödeyenler	-,374	,221	(,091)*	,688
Paralel kredi almayanlar	-,711	,275	(,010)***	,491
Faiz oranı 35-40	,445	,232	(,055)**	1,561

(***) anlamlı 1% düzeyinde, (**) anlamlı 5% düzeyinde, (*) anlamlı 10% düzeyinde

Tablo 4. Logit Regresyon Modeli

4.2 Değişkenlerin yorumlanması

Yaş (60): Yaşı altmış ve altmış üstü olanlar gençlere göre yoksul olma olasılığı 5,4 kat büyük.

Aile: Ailesi olan mikrokredi kullanıcıları dul ve ayrılanlara göre yoksul olma olasılığı yüzde 56 azalmaktadır.

Ek geliri olmayan mikrokredi kullanıcıları: Ek geliri olmayan mikrokredi kullanıcıları ek geliri olanlara göre yoksul olma olasılığı 4,2 kat fazla olmaktadır. Mikrokredi alan müşterilerin ek geliri olanlar aylık kredi ödemelerini kolay ödemektedir. Mikrokredi kullanıcılarının ek gelirlerini arttırmak için sosyal işletmelerin kurulması da çok önemli olacaktır. Örneğin bu kurumun müşterilerine yoksulluktan hızlı çıkmaları amacıyla çok ucuz mallar avans olarak verilebilir. Yoksullar bu malların üzerine en fazla %75 oranına kadar fiyat uygulayarak piyasaya satabilirler. Günümüzde bu örnek Türkiye’de başarılı şekilde uygulanmaktadır.

Tecrübe: Tecrübesi olan mikrokredi kullanıcıların tecrübesi olmayan mikrokredi kullanıcılarına göre yoksul olma olasılığı yüzde 38 azalmaktadır. Çünkü tecrübesi olmayan mikrokredi kullanıcıları aldıkları krediyi kısa dönemde gelir getirici faaliyetlere kullanmak isterken, girişimcilik ve yetenek eksikliği nedeniyle yanlış mal alımı, satışların azalması vb. sebeplerle yeni bir borç sarmalının içerisine girmektedirler. Bundan dolayı kredi verilmeden önce teknik bilgi ve eğitimler verilmesi, verilen kaynakların hangi amaçlara kullanılacağını tespit edilmesi ve işlerini büyütmek için çeşitli tavsiyelerde bulunulması gerekir. Bu şekilde bir destek sağlanması kişilerin mikro kredi kullanımını daha da etkinleştirir. Böylece mikro kredi hizmetlerinden yararlananlar yatırımlarını daha verimli alanlarda yapma imkânına kavuşurlar ve bu hizmeti sunan kurumlar da kullandıkları kredinin faizi ile beraber geri dönüşünü kolaylaştırmış olurlar.

Kredi tutarı: Kredi tutarının bir birim artması yoksulluk olma olasılığını hiç azaltmamaktadır.

Kredi süresi: Kredi süresinin bir aya uzatılması yoksul olma olasılığını yüzde 4 oranında azaltmaktadır. Kredi süresinin uzun olması kaynağın daha çok işte kullanması ve aylık geri ödeme miktarının az oranda olmasıdır. Aylık geri ödeme miktarının az oranda olması ise mikrokrediden kazandıkları gelirin hemen ödenmeyip daha çok işte kullanmasıdır.

Krediyi amacına göre kullananlar: Kredi kullananların krediyi amacına göre kullanıp, işleri büyüyenlerin amaç dışı kullanımlara göre yoksul olma olasılığı yüzde 69 azalmaktadır. Mikrokredinin amaç dışı kullanıldığında birtakım sorunların da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı verilen kaynakların hangi amaçlara kullanılacağını tespit edilmesi çok önemlidir. Ayrıca kredi verildikten sonra kredinin nereye harcadığını öğrenmek için monitoring yapılması gerekir. Mikrokredi, mevcut işin büyütülmesi için kullanıldığında yoksulların yoksulluktan kurtulmasında çok önemli bir oynayabilir.

Krediyi kolay ödeyenler: Krediyi kolay ödeyenlerin kredi ödemedi zorlananlara göre yoksul olma olasılığı yüzde 68 azalmıştır.

Paralel kredi almayanlar: Paralel kredi almayanlar paralel kredi alanlara göre yoksul olma olasılığı yüzde 49 azalmaktadır. Mikro kredi sisteminden yararlanacak fertlerin finansal bilgilerinin geliştirilmesi gerekir. Borçluların mikrofinans kurumların bol olmasından dolayı bir anda aynı iş için üç ve dört mikro kredi kurumundan mikro kredi alabilme olanakları artmaktadır. Çalışmada borçluların dörtte biri (%25) ikiden fazla kredi aldığı durum tespit edilmiştir (Tablo 36). Bu borç üstü borç mikro kredi kullanıcıların ödeme güçlerini zayıflatmaktadır. Belli bir zaman sonrası müşteri çok miktarda kredi aldığı için pişman oluyor.

Faiz oranı 35-40: Kredi kullananların krediyi yüzde 35-40 civarında faiz oranından alıyorsa, onların yoksul olma olasılığı düşük faiz oranından uygulanan kredilere göre 1,5 kat artmaktadır. Mikro kredi faiz oranlarının

yüksekliği müşterilerin borç ödeme güçlerinin yetersiz olmasına ve sattığı malın fiyatının yükselmesine neden olmaktadır. Bu da uzun dönemde kredi kullanan kişinin rekabet gücünü zayıflatmaktadır.

5 Sonuç

Dünyada mikrofinans piyasası çok gelişmiş olsa da, birçok ülkelerde yüksek faiz oranları nedeniyle etkili olamamaktadır. Kırgızistan'da mikrokredilerin yaygın hale gelerek geleneksel bankacılık sektörünü tamamladığı bilinse de, yoksulluk üzerindeki etkisinin olup olmadığı bilinmemektedir.

Bundan dolayı çalışmanın amacı mikrokreditin yoksulluk üzerindeki etkisini bulmak ve bu etkiyi arttırmak için devletin ne yapması gerektiği önerileri sunmaktır. Bu amaç çerçevesinde birinci olarak, yoksul ve yoksul olmayan mikrofinans kullanıcıları üzerinde bireysel, aile ve bölgesel farklılıkların etkisini ölçülmüştür. Daha doğrusu, mikrokredi kullanıcılarının yoksul olma olayına yaş, eğitim, cinsiyet, aile, ek gelir, iş-tecrübesi, kredi amacı, işi büyüyenler ve krediyi ödemede zorlanmayanlar, paralel kredi ve faiz oranı değişkenlerin etkileri ölçülmüştür.

Çalışmanın amacına ulaşmak için logit regresyonu kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre mikrokreditin yoksulluk üzerindeki etkisi sıfıra çok yakın bir değer almaktadır. Dolayısıyla Kırgızistan'da uygulanan mikrokredi programlarının yoksulluğu azaltıcı etkisi bulunmamaktadır. Yoksulluğu azaltıcı etkisinin olmamasının birinci sebebi faiz oranlarının yüksek olmasıdır. Müşterilerin genellikle katlanan faiz oranları yüzde 35-40 arasında olmaktadır. Bu orandan alan müşterilerin yoksul olma olasılığı banka faiz oranından uygulanan kredilere göre 1,5 kat artmaktadır. İkinci sebep ek geliri olmayan mikrokredi kullanıcılarıdır. Ek geliri olmayan müşteriler ek geliri olanlara göre yoksul olma olasılığı 4,2 kat fazla olmaktadır. Çünkü ek geliri olan müşteriler aylık kredi ödemelerini kolay ödemektedir. Mikrokredi kullanıcılarının ek gelirlerini arttırmak için sosyal işletmelerin kurulması da çok önemli olacaktır. Örneğin bu kurumun müşterilerine yoksulluktan hızlı çıkmaları amacıyla çok ucuz mallar avans olarak verilebilir. Yoksullar bu malların üzerine en fazla %75 oranına kadar fiyat uygulayarak piyasaya satabilirler. Günümüzde bu örnek Türkiye'de başarılı şekilde uygulanmaktadır. Diğer taraftan müşterilerin ek gelirlerinin olması için devletin kırsal kesimlerde iş olanakların sağlanması da çok önemlidir. Aile üyelerinin devlet ya da özel sektörlerin fabrikalarında, üretimlerinde çalışarak ek ücret kazanması müşterilerin krediyi etkili kullanmasına izin vermektedir. Üçüncü sebep verilen kredi süresinin kısa olmasıdır. Kredi süresinin bir aya uzatılması yoksul olma olasılığını yüzde 4 oranında azaltmaktadır. Çünkü kredi süresinin uzun olması aylık geri ödeme miktarının az oranda olması demektir. Bu ise mikrokreditiden kazandıkları gelirin hemen ödenmeyip daha uzun süre işte kullanması demektir. Dördüncü sebep müşterilerin paralel kredi kullanmasıdır. Bu da borç üstü borç olarak mikro kredi kullanıcıların üzerine bir yük olarak ödeme güçlerini zayıflatmaktadır. Paralel kredi alanlar paralel kredi almayanlara göre yoksul olma olasılığı yüzde 49 artmaktadır. Mikrokredi programlarının yoksulluğu azaltıcı etkisi bulunmamasının diğer sebeplerine de müşterilerinin yaş durumunu, ailesinin olmaması, iş tecrübesinin olmaması, krediyi amacına göre kullanmaması girmektedir.

Kaynakça

- Angioloni, S., Kudabaev, Z., Ames, G. C., & Wetzstein, M. E. (2013). Micro-credit impact in Kyrgyzstan: A study case. Southern Agricultural Economics Association, 23.
- Chowdhury, M. J. A., Amin, S., & Farha, T. (2012). Access to Credit and Women Entrepreneurship: Evidence from Bangladesh.
- Coleman, B. E. (1999). The impact of group lending in Northeast Thailand. Journal of Development Economics, 60(1), 105-141.
- Djuraev N., (2008). Mikro Kredi Sistemi ve Kırgızistan, Yüksek Lisans Tezi, SBE, KTMÜ
- Jeenbaeva B.J.,(2008).Problemi Razvitya Mikrofinansirovaniya I Mikrokreditovaniya v Perekhodniy Period, Tsentr Ekonomicheskikh isledovaniy NAN KR.
- Khandker, S. R. (2003). Micro-finance and poverty: evidence using panel data from Bangladesh. World Bank Policy Research Working Paper, (2945).
- Morduch, J., & Haley, B. (2002). Analysis of the effects of microfinance on poverty reduction (Vol. 1014). NYU Wagner working paper.
- Seyitbekov, T., (2007). "Mikro Finansman'ın Kırgızistan Uygulaması ve Sonuçları (Celalabad Vilayeti Alabuka Bölgesi)", Yüksek Lisans Tezi, Sakarya University, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Sultakeev, K., (2012). "Kırgızistan'da Yoksulluğu Önlemede Mikrokredi Uygulamaları" Yüksek lisans Tezi, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
- Temirbekova N.,(2012). Microfinance in Kyrgyzstan: Facilitating Women's Economic Empowerment, Master thesis, Central European University, Budapest, Hungary
- A. Davlesov, N. Ibraev, 2014: "Kırgız Cumhuriyeti'nde mikrofinans pazarının rolü: umutları ve tehditleri raporu ", Kırgız Stratejik Araştırmalar Ulusal Enstitüsü 24 Temmuz 2013 N 163 Cumhuriyet ", Bişkek